

Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с диетични храни, хранителни добавки, усилващи храни, нови храни и алергени за второто тримесечие на 2017 г. (01.04 – 30.06.2017)

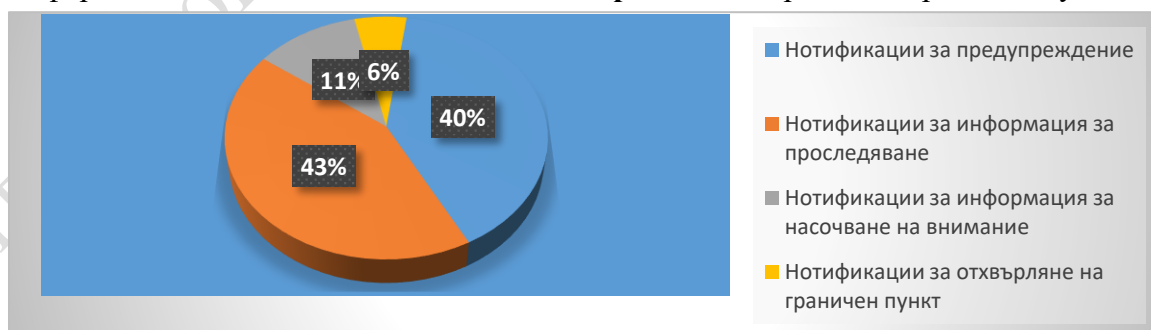
Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с Регламент (ЕО) № 178/2002¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

Законовата база за функционирането на системата:

- член 50 от Регламент (ЕО) № 178/2002;
- Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи;
- член 30б от Закон за храните;
- член 47 от Закон за фуражите.

I. Анализ на нотификациите по отношение на диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни:

През второто тримесечие на 2017 г. в системата са били обработени общо **35 бр. нотификации** (37 бр. за първото тримесечие на 2017 г. и 39 бр. за второто тримесечие на 2016), свързани с диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни. От тях **14 бр.** са нотификации за предупреждение (**8 бр. за първото тримесечие**), **15 бр.** са нотификации за информация, които изискват проследяване, **4 бр.** са нотификации за информация за насочване на внимание и **2 бр.** – за отхвърляне на граничен пункт.

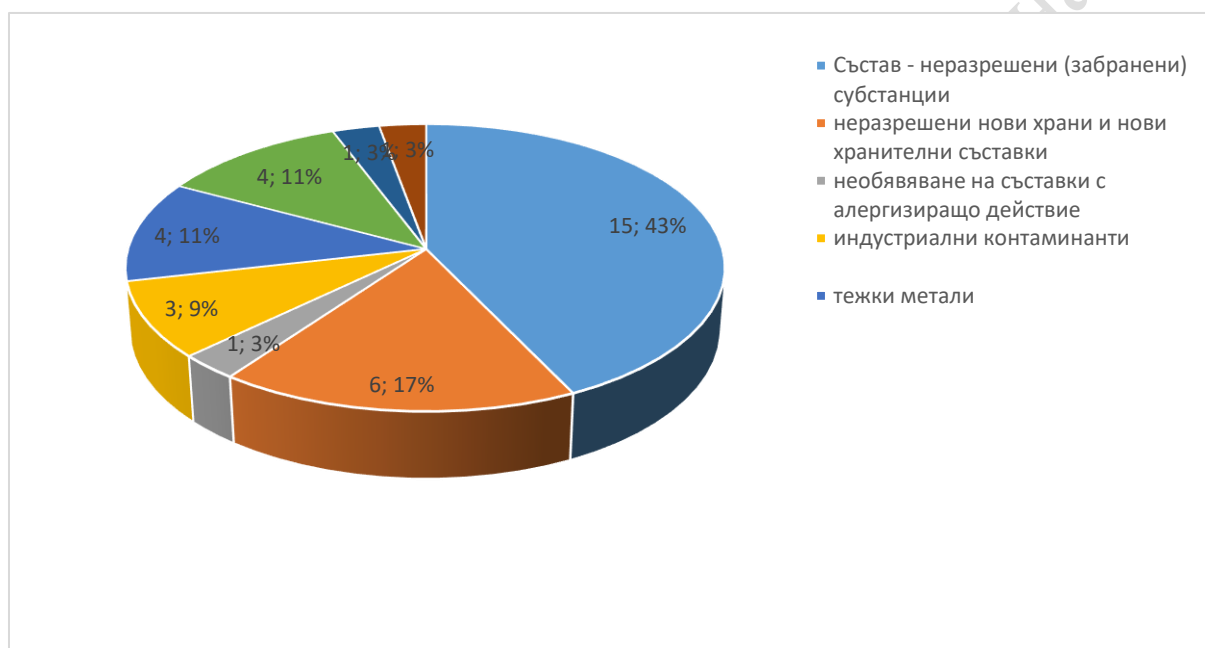


¹ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните

В 17 случая, изискващи нотификация (**17 бр.** нотификации), рискът за здравето на хората е преценен, като **сериозен**.

Идентифицирани са следните несъответствия, представляващи риск за здравето на хората:

1. наличие на неразрешени (забранени) субстанции – 15 бр.
2. неразрешени за употреба нови храни и нови хранителни съставки – 6 бр.;
3. индустриални контаминанти – 3 бр.
4. необявяване на съставки с алергизиращо действие – 1 бр.;
5. тежки метали – 4 бр.
6. предозиране на витамини и други съставки – 4 бр.
7. неразрешено използване на оцветители – 1 бр.
8. микробиологично замърсяване – 1 бр.



По отношение на държавата на произход на нотифицираните продукти, може да се отбележи, че отново най-голям е дялът на нотификациите, отнасящи се до продукти, произведени в **САЩ (15 бр. нотификации)**. Опасностите за човешкото здраве по отношение на тези продукти, в по-голямата си част се състоят в установяването в състава им на неразрешени или забранени субстанции и неразрешени за употреба нови хранителни съставки. **10 бр.** нотификации се отнасят до продукти, произведени в трети страни, като **Китай, Канада, Нова Зеландия и Израел**. От държавите-членки, като държави на произход са посочвани Обединено Кралство, Германия, Франция, Швеция и др.

България е засегната държава по **3** от нотификациите. В 2 бр. нотификации е посочена, като държава на разпространение, а в 1 нотификация, като държава на произход. Нотификацията, в която България е посочена, като държава на произход се отнася до наличие на атропин и скополамин в изсушени билки (*Ruscus aculeatus*), които са разпространени на територията на няколко държави, информиран е и INFOSAN. Нотификацията е за предупреждение, а рискът е определен, като сериозен. Останалите две нотификации се отнасят до наличие на неразрешена субстанция йохимбин в хранителна добавка (**нотификация за предупреждение**) и наличие на високо

съдържание на цинк в хранителна добавка (**информационна за проследяване**). ЦОРХВ не разполага с информация относно наименованията на тези хранителни добавки, както и с данни за разпространението на продуктите, тъй като няма достъп до системата. **Поради оскъдната информация, налична в RASFF portal, не би могло да се направи пълен анализ на съществуващите рискове от разпространението на тези хранителни добавки.**

II. Нотификации, свързани с алергени.

През второто тримесечие на 2017 г. по СБПХФ са обработени **27 бр. (42 бр. за първото тримесечие на 2017 г.)** нотификации, отнасящи до наличие на вещества с алергизиращо действие (алергени), които не са обявени на етикетите на продуктите или са установени в продукти, предназначени за групи потребители, които имат непоносимост към определени съставки (напр. констатиране на глутен в безглутенов продукт и т.н.). От горепосочените нотификации **20 бр.** са нотификации за предупреждение, **5 бр.** нотификации са за информация за насочване на внимание, **0 бр.** са нотификации за информация, които изискват проследяване и **2 бр.** са за отхвърляне на граничен пункт. В зависимост от степента на риска, при всички **27 бр.** нотификации рискът е определен, като сериозен!



По отношение на алергизиращите съставки, преобладаващите случаи, изискващи нотификации са свързани с установяване на необявени на етикета на продукта ядки и семена (8 бр.); мляко, млечен протеин и лактоза (11 бр.); глутен (4 бр.); соя (4 бр.); яйца (1 бр.).

По отношение на нотифицираните храни, най-голям брой нотификации се отнасят за храни от неживотински произход (16 бр.), последвани от храни от животински произход (5 бр.), диетични храни и хранителни добавки (2 бр.), готови за консумация и смесени храни (3 бр.) и рибни и ракообразни (1 бр.).



Нотификации за България: През второто тримесечие на 2017 г. България е упомената, като държава на произход в 1 нотификация, касаеща недеklarирани фъстъци и други ядки в продукт от фъстъчено масло, неправилно етикетирани, като продукт от млечен шоколад. Нотификацията е класифицирана, като нотификация за информация за насочване на внимание, а рискът е определен за сериозен.

Нотификации, свързани с неразрешена употреба на нови храни и/или нови хранителни съставки.

През второто тримесечие на 2017 г. по СБПХФ са обработени 7 бр. нотификации (12 бр. нотификации за първото тримесечие на 2017 г.), които се отнасят до неразрешена употреба на нови храни и/или нови хранителни съставки, като всичките са нотификации за информация, които изискват проследяване. При всичките 7 бр. нотификации, рискът не е определен. Във всичките случаи, нотифицираните продукти са диетични продукти, хранителни добавки и усилващи храни.

В този раздел, за отчетния период, както и през първото тримесечие няма нотификации, касаещи България.

Заклучения и изводи:

1. По отношение нотификациите, отнасящи се до диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни, няма съществени различия в техния брой за първото и второто тримесечие на 2017 г. и второто тримесечие на 2016 г. За България броят на нотификациите за второто тримесечие на 2017 г. е по-малък в сравнение със същия период на 2016 г. (3 бр. / 8 бр.), но пък през отчетния период случаите, касаещи нотификации са по-сериозни по

отношение на риска за здравето на консуматора. В голяма част от случаите, изискващи нотификация са установени несъответствия по отношение на състава на продуктите, вкл. установяване на неразрешени или забранени субстанции, като при някои от тях рискът е определен, като сериозен. Консумацията на продукти, съдържащи забранени субстанции, може да представлява риск за здравето на консуматорите. Тъй като, много артикули хранителни добавки и усилващи храни се разпространяват извън обектите на търговската мрежа, вкл. в интернет, е необходимо информацията за несъответствията в тези продукти да е достъпна до широкия кръг от потребители.

2. По отношение на нотификациите, отнасящи до наличие на необявени вещества с алергизиращо действие (алергени), е важно да се отбележи, че броят на нотификациите, по системата, като цяло за второто тримесечие на 2017 г. е по-малък от броя на нотификациите за същия период на 2016 г. (27 бр. /35 общо за ЕС), както и значително по-малък от първото тримесечие на 2017 г. (42 бр.). Въпреки ясно изразената тенденция към намаляване броя на нотификациите, при по-голямата част от тези нотификации рискът е определен, като сериозен и вниманието на контролните органи и на бизнес-операторите по отношение на етикетирането на алергените в храните трябва да е повишено;
3. Относно нотификациите, свързани с неразрешената употреба на нови храни и/или нови хранителни съставки, се наблюдава тенденция към намаляване на техния брой (7 бр. за второто тримесечие на 2017 г. и 19 бр. за второто тримесечие на 2016 г.). България не е засегната страна по нито една нотификация.
4. За целите на изготвянето на подробен анализ и оценка на определени рискове, свързани с хранителни добавки, пускани на пазара, нови храни и алергени, ЦОРХВ трябва да разполага с достъп до цялостната информация, налична в системата, какъвто на този етап не му е предоставен от НЗК.

Изготвил:

Д-р Аксиния Антонова – главен експерт

Дирекция КРОКЦ при ЦОРХВ

07.08.2017 г.